

De diversiteit aan economische kengetallen is groot in de melkveehouderij. De bedrijfskundig adviseurs Rick Hoksbergen, werkzaam voor Alfa Accountants in Nederland, en Johan Achten, verbonden aan Adviesbureau Liba in Vlaanderen, delen beurtelings hun ervaring en geven hun visie op een specifiek kengetal.

Juli 1/2:	jongveebezetting
Augustus 1:	melkpoederkosten
September 1:	kosten jongvee-opfok
Oktober 1:	Afkalfleeftijd vaarsen
November 1:	Uitbesteden jongveeopfok

Na de quotering staat elke veehouder voor de keuze: melkvee of jongvee

Duel tussen koe en kalf

Met het wegvallen van het melkquotum moet iedere veehouder kiezen of hij jongveeplekken gaat benutten voor melkkoeien. Jongveeopfok is investeren voor de middellange termijn en melken is volgende maand geld ontvangen.

Het voordeel hangt onder meer af van de fosfaatruimte. Ieder kalf dat een veehouder opfokt, produceert vanaf de geboorte tot de afkalfleeftijd van 25 maanden 33,8 kilo fosfaat. Bij een productie van 8200 kilo melk per koe kan voor iedere opfok zo'n 1,25 koe een jaar gehouden worden. Een klant voor wie ik aan het rekenen was, melkt 700.000 kilo melk per jaar. Voor hem betekent afstoten van jongvee dat er ruimte komt om 155.000 kilo melk extra te produceren bij een gelijke fosfaatproductie (volgens Nederlandse normen). Uitgaande van 22 cent saldo per kilo meetmelk is dit een verhoging van het saldo van 34.000 euro per jaar (tabel 1). Keerzijde is dat jongvee aangekocht moet worden. Op deze veestapel zijn dat 29 dieren per jaar bij een vervangingspercentage van 28 procent. Bij een prijs van 1100 euro per vaars is dit een

kostenpost van 32.000 euro per jaar. De winst is dan beperkt.

Het voordeel van afstoten van jongvee wordt kleiner naarmate meer bedrijven deze keuze maken, omdat dan de vraag naar jongvee en/of naar opfokbedrijven zal toenemen. De opfok van een vaars kost 500 euro per dier. Bij een toenemende vraag zal de marktprijs oplopen naar de kostprijs.

Het specialiseren in melkvee leidt normaal gesproken tot een productiestijging per koe (meer aandacht voor melkvee). Als de productie oploopt van 8200 naar 9000 kg melk per koe, dan stijgt de fosfaatefficiëntie. Het bedrijf in dit voorbeeld kan dan nogmaals zo'n 40.000 kilo melk extra produceren binnen dezelfde fosfaatproductieruimte. Dat is 9000 euro winst bij een saldo van 22 cent per kilo melk.

In rendement zit er dus geen groot verschil tussen jongvee aankopen, opfokken of melken. De bedrijven met een hoge financiering zullen eerder geneigd zijn jongvee af te stoten en extra melk te produceren. De extra kasstroom is nodig om aan alle financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal Uitbesteden jongvee

Veehouders kunnen zelf nagaan hoeveel ze extra kunnen melken door het afstoten van jongvee. Een goede manier is om te kijken in het bemestingsplan hoeveel fosfaatplaatsingsruimte er voor het hele bedrijf is. Door dit te delen door vijf ontstaat een indicatie van het aantal kilo's melk (x 1000) dat op eigen grond geproduceerd mag worden. Stel: er is fosfaatplaatsingsruimte voor 5400 kilo. Dat is gedeeld door vijf 1080. Dit bedrijf kan dan – zonder jongvee – zo'n 1.080.000 kilo melk produceren.

Tot 2015 werd uitbreiding van melkproductie belemmerd door de extra kostenpost van het melkquotum. Als deze kostenpost in de toekomst wegvalt, zullen meer veehouders de keuze gaan maken om te specialiseren en het jongvee uitbesteden of aankopen.

We zien de arbeidsproductiviteit de laatste jaren al continu stijgen en het einde is nog niet in zicht. In het boekjaar 2010-2011 is in Noord-Nederland de grens van 600.000 kilo melk per arbeidskracht inmiddels al doorbroken.

Rekenvoorbeeld

opbrengsten/kosten	euro/100 kg melk
melkopbrengsten	30
omzet en aanwas	3
totale opbrengsten	33
voerkosten	7
veekosten	3
gewaskosten	1
totaal toegerekende kosten	11
saldo melkvee	22

Tabel 1 – Uitgangspunten bij aanname saldo (bron: Alfa Accountants)